

i Folket; det kan være en Hjælp for de Lovlærde, for dem, der ere af Faget, men derimod for det hele store Folk vænner man sig lidt efter lidt til at udvikle og udvide Lovene igjennem en Række af Domme, som ikke kunne være bekendte, og Lovgivningen, de egentlige positive Lovsteder, svinde hen til Intet. Men nu er det tværtimod for den store Befolkning vigtigt, at Lovstederne ere saa enkle og saa sikre, saa lidt rokkede og saa lidt usortolkede som muligt, det er den største Fordeel for dem, og den største Fare for dem vilde være, om vi igjennem en Række Domme kom lidt efter lidt bort fra det, som kunde siges at være den virkelige almindelige Retsbevidsthed. Der er en anden Feil — og det er en Sag, som ofte har foreligget imellem mig og mine tidligere politiske Venner, det er ikke første Gang idag, den foreligger — der er en anden Ting, som forekommer mig ogsaa at kræve en langt større Opmærksomhed end dette ene lille Forhold, og det er nemlig, hvorledes det er muligt at drømme om 3 Instants, saalænge man indrømmer Høiesteret nogen Adkomst til at forandre Dommene. Saa snart den forandrer en Dom, saa dømmer den i første Instants. Man siger vel, denne Sag ligger for; ja, det er et Materiale, men Dommen der findes, er ny og i første Instants. Vil man have en Høiesteret, som skal bevare sin Anseelse som Ret, saa skal man frigjøre den fra at finde nogensomhelst Dom; man kan lade den blive staaende ved alene at erkende: her er Retten skeet Jyldest og Dommen staaer ved Magt paa Grund af, hvad de tidligere Domstole have erkjendt, eller den skal — og saa kan den give en fuldstændig Motivering til sin Dom — sige, her ere de og de Retsformler tilfodesatte, de og de Forsømmelser have fundet Sted, og Sagen maa foretages paany. Saa snart man

sætter en Høiesteret i den Stilling, at den bliver en virkelig Dommer, kan man ikke haandhave den Anseelse, man ønsker den skal have, saa finder den vedkommende Person sig altid ligeoverfor denne Høiesteret som for en Dommer i første Instants. Det er en Feil af den Natur ved vor Retsstilstand, som har langt mere at betyde, end at Høiesteretsdommene nu ligge for os som en Slags Gaader. Vi faae ikke meget mere ud af det ved det nye Forslag, og dersom man siger, hvilket forekommer mig laa i den sidste arede Talers Ord, at vi ville bruge dette som en Bægtstang, for at rokke ved den Høiesteret, hvis hele Organisation og Sammensætning vi ere utilfredse med, saa siger jeg: det er atter ikke den rette Vej for os at gaae, saa skulle vi gaae ligefrem tilværts, saa skulle vi komme med et Lovforslag, som viser, hvor vi ville hen og hvad det er, vi ville naae. Dersom man saa siger: det kunne vi ikke faae, saa siger jeg: det vide vi ikke, vi skulle forsøge det, og dersom det saa viser sig, at vi ikke kunne naae det, saa skulle vi bruge dette Midde, thi det er meget rigtigt, at man maa bruge de Midler, der ligge for. Men er det Meningen ved dette Midde, ad en Omvei at naae til at undergrave Høiesterets Anseelse, og derpaa at faae en anden Retsforfatning, saa forekommer det mig, at dette er en uheldig Vej at gaae for en lovgivende Forsamling. Jeg troer ikke, vi vinde nok ved det, vi gjøre; naar det kun er det, vi tragte efter som noget Betydeligt, saa bilde vi os selv ind, at vi vinde noget, men vi vinde overordentlig lidt. Er det derimod virkelig en Retsforbedring, vi tragte efter, saa lader os gaae løs paa de Mangler, som det forekommer mig maa være tilfede, hvis det blandt andet ved Bøtingerne kan forholde sig, som jeg her har omtalt, og det synes mig næsten, at det ikke kan forholde sig anderledes.